

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра іноземної філології і перекладу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно-педагогічного факультету
_____ Анна САВИЦЬКА
_____ 2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри іноземної філології і
перекладу

Протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

_____ Світлана АМЕЛІНА

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Англійська мова та друга іноземна»

_____ Оксана ЧАЙКА

Гарант ОП «Німецька мова та друга іноземна»

_____ Наталія БІЛОУС

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання перекладу у вищій школі

спеціальність 035 «Філологія»

освітня програма «Німецька мова та друга іноземна мова»;

«Англійська мова та друга іноземна мова»

Факультет (ННІ) гуманітарно-педагогічний

Розробники: к. п. н., доц. Анна МОНАШЕНКО

Київ – 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПЕРЕКЛАДУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Магістр</i>	
Спеціальність	<i>035 «Філологія»</i>	
Освітня програма	<i>Англійська мова та друга іноземна мова; Німецька мова та друга іноземна</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	<i>8 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>15 год.</i>	<i>8 год.</i>
Лабораторні заняття	<i>год.</i>	<i>год.</i>
Самостійна робота	<i>90 год.</i>	<i>104 год.</i>
Індивідуальні завдання	<i>год.</i>	<i>год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>2 год.</i>	

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА КОМПЕТЕНТНОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання навчальної дисципліни «Методика викладання перекладу у вищій школі» є навчання студентів проведенню у вищому навчальному закладі занять з різних аспектів перекладацької діяльності з огляду на відмінності у викладанні перекладу як усного, так і письмового.

Завдання вивчення дисципліни «Методика викладання перекладу у вищій школі» полягають у тому, щоб навчити фахівців бути здатними здійснювати:

гностичну функцію, тобто аналізувати свою професійну діяльність і навчальну діяльність студентів, добирати підручники і посібники, прогнозувати труднощі засвоєння студентами мовного і мовленнєвого матеріалу;

конструктивно-плануючу функцію, тобто планувати й творчо конструювати навчально-виховний процес у цілому і процес навчання конкретного матеріалу з урахуванням особливостей ступеня навчання;

організаторську функцію, тобто реалізовувати плани з урахуванням особливостей ступеня навчання; творчо розв'язувати методичні завдання у процесі навчання.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

СК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН 8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.

ПРН 19. Використовувати професійно профільовані знання, уміння й навички в галузі педагогіки і психології вищої школи, методик викладання іноземної мови.

ПРН 20. Володіти педагогічною технікою, прийомами професійно-педагогічного самовдосконалення, культурою педагогічного спілкування.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ:

- повного терміну денної (заочної) форми навчання;
- скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Методика навчання перекладу як наука на етапі становлення														
Тема 1. Основи дидактики перекладу.		12	2	2			8	10	1	1				8
Тема 2. Професійна компетенція перекладача.		10	1	1			8	10						10
Тема 3. Зміст навчання перекладу як процесу й результату.		9	1	1			7	10	1	1				8
Тема 4. Вправи у		9	1	1			7	10	1	1				8

процесі навчання перекладу.													
Разом за змістовим модулем 1	40	5	5			30	40	3	3				34
Змістовий модуль 2. Методика навчання основним видам письмового та усного перекладу													
Тема 1. Види перекладу. Специфічні уміння та навички.	12	2	2			8	10						10
Тема 2. Письмовий переклад.	10	1	1			8	10	1	1				8
Тема 3. Складові професійної компетенції викладача перекладу.	9	1	1			7	10	1	1				8
Тема 4. Методика формування перекладацьких вмінь та навичок.	9	1	1			7	10	1	1				8
Разом за змістовим модулем 2	40	5	5			30	40	3	3				34
Змістовий модуль 3. Зміст навчання перекладу													
Тема 1. Навчання перекладу та підготовка перекладачів у вищих навчальних закладах України.	10	2	2			8	11	1	1				9
Тема 2. Укладання робочої програми базового курсу іноземної мови на перекладацькому відділенні	10	1	1			8	9						9
Тема 3. Організація самостійної роботи студентів.	9	1	1			7	11	1	1				9
Тема 4. Методика навчальної роботи з текстом.	9	1	1			7	9						9
Разом за змістовим модулем 3	40	5	5			30	40	2	2				36
Усього годин	120	15	15			90	120	8	8				104

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Згідно з навчальним планом не передбачено	

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи дидактики перекладу.	2
2	Професійна компетенція перекладача.	1
3	Зміст навчання перекладу як процесу й результату.	1
4	Вправи у процесі навчання перекладу.	1
5	Види перекладу.	2
6	Письмовий переклад.	1
7	Складові професійної компетенції викладача перекладу.	1
8	Методика формування перекладацьких вмінь та навичок.	1
9	Навчання перекладу та підготовка перекладачів у вищих навчальних закладах України.	2
10	Укладання робочої програми базового курсу іноземної мови на перекладацькому відділенні.	1
11	Організація самостійної роботи студентів.	1
12	Методика навчальної роботи з текстом.	1
	Всього	15

6. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Згідно з навчальним планом не передбачено	

7. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи дидактики перекладу.	8
2	Професійна компетенція перекладача.	8
3	Зміст навчання перекладу як процесу й результату.	7
4	Вправи у процесі навчання перекладу.	7
5	Види перекладу.	8
6	Письмовий переклад.	8
7	Складові професійної компетенції викладача перекладу.	7
8	Методика формування перекладацьких вмінь та навичок.	7
9	Навчання перекладу та підготовка перекладачів у вищих навчальних закладах України.	8
10	Укладання робочої програми базового курсу іноземної мови на перекладацькому відділенні.	8
11	Організація самостійної роботи студентів.	7
12	Методика навчальної роботи з текстом.	7
	Всього	90

8. ЗРАЗКИ КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ, ТЕСТІВ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТАМИ

1. Які фази виділяють в процесі письмового перекладу?
 - a) аналіз ТО;
 - b) створення ТП;
 - c) редагування ТП;
 - d) всі вище перераховані.
2. Які з наведених вправ відносяться до вправ на засвоєння предметних знань?
 - a) вивчіть ТО і складіть схему його головних понять;
 - b) складіть словник термінів;
 - c) знайдіть слова-синоніми;
 - d) всі вище перераховані.
3. За допомогою яких завдань можна встановити тип ТО та його стильові ознаки?
 - a) визначте транслатологічний тип ТО;
 - b) визначте прийоми зовнішнього оформлення ТО;
 - c) проаналізуйте особливості стилю ТО;
 - d) всі вище перераховані.
4. Який етап називають також синтезуючим?
 - a) етап породження тексту перекладу;
 - b) етап аналізу тексту оригіналу;
 - c) етап редагування тексту перекладу;
 - d) всі вище перераховані.
5. Що є одиницею перекладу в еквівалентному письмовому перекладі?
 - a) речення;
 - b) склад;
 - c) слово;
 - d) текст.
6. Вправи для формування навичок можуть мати... . Продовжте твердження.
 - a) обмежувальний або вільний характер;
 - b) широкий або вузький характер;
 - c) прямий або непрямий характер;
 - d) всі вище перераховані.
7. На які завдання поділяється етап редагування тексту перекладу?
 - a) правка та оформлення ТП;
 - b) здача ТП замовнику;
 - c) правка та оформлення ТП та здача ТП замовнику;
 - d) всі вище перераховані.
8. Які існують види підготовчих вправ?
 - a) для розвитку вмінь аналізу ТО;
 - b) для розвитку вмінь розпізнавання головної інформації в ТО;
 - c) для засвоєння предметних знань і попереднього знайомства з термінологією;
 - d) всі вище перераховані.
9. Виберіть найповніше визначення «додавання слів у текст перекладу»?
 - a) введення у текст перекладу слів, що відсутні в ТО;

- b) введення у текст перекладу слів, що відсутні в ТО, але присутні в ньому імпліцитно;
 - c) введення у текст перекладу слів;
 - d) всі вище перераховані.
10. Виберіть можливі типи помилок?
- a) помилки, що несуттєво змінюють зміст ТО;
 - b) помилки, що можуть суттєво змінити зміст ТО;
 - c) помилки, що суттєво змінюють зміст ТО;
 - d) всі вище перераховані.
11. Виберіть помилки, що відносяться до типу помилок, що несуттєво змінюють зміст ТО?
- a) звуження значення слова ТО;
 - b) невірне виведення значення слова з контексту внаслідок незнання слова;
 - c) надлишковість ТП внаслідок зловживання дослівним перекладом;
 - d) всі вище перераховані.
12. До якого типу помилок відносяться помилки такі як «тавтологія»?
- a) помилки, що несуттєво змінюють зміст ТО;
 - b) помилки, що можуть суттєво змінити зміст ТО;
 - c) помилки, що суттєво змінюють зміст ТО;
 - d) всі вище перераховані.
13. До якого типу помилок відносяться помилки такі як «зміна логічних зв'язків понять у реченні ТО»?
- a) помилки, що несуттєво змінюють зміст ТО;
 - b) помилки, що можуть суттєво змінити зміст ТО;
 - c) помилки, що суттєво змінюють зміст ТО;
 - d) всі вище перераховані.
14. До якого типу помилок відносяться помилки такі як «вибір словникового відповідника без урахування контексту»?
- a) помилки, що несуттєво змінюють зміст ТО;
 - b) помилки, що можуть суттєво змінити зміст ТО;
 - c) помилки, що суттєво змінюють зміст ТО;
 - d) всі вище перераховані.
15. До якого типу помилок відносяться помилки такі як «невірне виведення значення слова з контексту внаслідок незнання слова»?
- a) помилки, що несуттєво змінюють зміст ТО;
 - b) помилки, що можуть суттєво змінити зміст ТО;
 - c) помилки, що суттєво змінюють зміст ТО;
 - d) всі вище перераховані.
16. До якого типу помилок відносяться помилки такі як «невірне визначення функції слова»?
- a) помилки, що несуттєво змінюють зміст ТО;
 - b) помилки, що можуть суттєво змінити зміст ТО;
 - c) помилки, що суттєво змінюють зміст ТО;
 - d) всі вище перераховані.
17. До якого типу помилок відносяться помилки такі як «застосування дослівного перекладу замість словникового відповідника »?

- a) помилки, що несуттєво змінюють зміст ТО;
 - b) помилки, що можуть суттєво змінити зміст ТО;
 - c) помилки, що суттєво змінюють зміст ТО;
 - d) всі вище перераховані.
18. До якого типу помилок відносяться помилки такі як «невдала контекстуальна заміна замість словникового відповідника»?
- a) помилки, що несуттєво змінюють зміст ТО;
 - b) помилки, що можуть суттєво змінити зміст ТО;
 - c) помилки, що суттєво змінюють зміст ТО;
 - d) всі вище перераховані.
19. Виберіть параметри аналізу тексту перекладу?
- a) ступінь смислової функціональної еквівалентності ТО і ТП;
 - b) ступінь відповідності ТП жанровими характеристиками наукового тексту;
 - c) ступінь відповідності ТП вимогам замовника;
 - d) всі вище перераховані.
20. Визначте етапи навчання гетеровалентного перекладу?
- a) аналіз, осмислення, згортання, створення ТО;
 - b) згортання, створення ТО;
 - c) аналіз, осмислення ТО;
 - d) осмислення, згортання ТО.
21. Усний переклад підрозділяється на... . Виберіть правильний варіант?
- a) послідовний;
 - b) послідовний та синхронний;
 - c) послідовний, синхронний та з аркуша;
 - d) синхронний та з аркуша.
22. Послідовний переклад поділяють на... . Виберіть правильний варіант?
- a) абзацно-фразовий;
 - b) послідовний;
 - c) синхронний;
 - d) абзацно-фразовий та послідовний.
23. За ознакою спрямованості послідовний переклад підрозділяється на... . Виберіть правильний варіант?
- a) абзацно-фразовий;
 - b) послідовний та синхронний;
 - c) односторонній та двосторонній;
 - d) синхронний та з аркуша.
24. Які етапи усного перекладу розрізняють у процесі перекладу?
- a) інтерпретації ТО;
 - b) інтерпретації та породження ТО;
 - c) породження ТО;
 - d) послідовність ТО.
25. Які навички усного перекладу виділяються?
- a) навички аудіювання;
 - b) навички сприймання;
 - c) навички оформлення перекладу;
 - d) всі вище перераховані.

26. Вміння синхронного перекладу поділяють на... . Виберіть правильний варіант?
- a) вміння перекладу в кабіні;
 - b) вміння перекладу в кабіні та вміння «нашіптування»;
 - c) вміння «нашіптування»;
 - d) вміння синхронізації.
27. Для якого виду усного перекладу навичка імовірнісного прогнозування є необхідною?
- a) синхронного;
 - b) послідовного;
 - c) перекладу з аркуша;
 - d) всіх видів.
28. Які з перелічених вправ відносяться до вправ для формування навичок калькування?
- a) передайте речення мовою перекладу за допомогою калькування;
 - b) підберіть антоніми до незнайомих слів;
 - c) підберіть синоніми до незнайомих слів;
 - d) всі вище перераховані.
29. Які з наведених вправ відносяться до вправ на попереднє знайомство з термінологією?
- a) вивчіть ТО і складіть схему його головних понять;
 - b) складіть словник термінів;
 - c) знайдіть слова-синоніми;
 - d) всі вище перераховані.
30. Які навички формуються під час виконання підготовчих вправ письмового перекладу?
- a) навички одномовної компресії;
 - b) навички перефразування;
 - c) навички прогнозування;
 - d) всі вище перераховані.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Пояснювально-ілюстративний, пошуковий, дослідницький, словесні методи (лекція, інструктаж, бесіда, пояснення), наочні методи, практичні методи для поглиблення знань, формування вмінь і навичок.

10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до **календарного тематичного плану викладання дисципліни**, де зазначено види і терміни контролю.

Для обліку і реєстрації показників успішності використовується рейтингова відомість успішності студентів.

Виконання тестових завдань здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики, або за допомогою роздрукованих завдань. Оцінювання тестів проводиться за власною методикою з приведенням підсумку до встановленої в рейтинговій шкалі балів.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України» (від 26.04.2023 р. протокол № 10).

Таблиця 1. Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **R дис** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації **R ат** (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **R нр** (до 70 балів): **R дис = R нр + R ат**.

12. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Навчальний план підготовки бакалавра «Філологія».
2. Підручники та навчальні посібники.
3. Плани семінарських занять.
4. Інструктивно-методичні матеріали до семінарських занять.
5. Матеріали поточного та підсумкового контролю (контрольні завдання до практичних занять; завдання на модульні контрольні роботи для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу).
6. Перелік питань до екзамену. Екзаменаційні білети.

13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Bassnett S. Constructing Cultures: Essays on Literary Translation. Shanghai: Shanghai Foreign Language Education Press, 2019. 143 p.
2. Bassnett S. Specific problems of literary translation// Bassnett S. Translation Studies. L.: Routledge, 2021.
3. Bell R. Translation and Translating: theory and practice . New-York: Longman, 2021. 299 p.
4. Амеліна С.М., Монашненко А.М. Методика навчання іноземних мов. За загальною редакцією проф. Шинкарука В.Д. Тернопіль: Вектор, 2020.
5. Черноватий Л.М. Методика викладання перекладу як спеціальності : Підручник для студ. вищих заклад. освіти за спеціальністю “Переклад” / Л.М.Черноватий. Вінниця : Нова Книга, 2018. 376 с.
6. Черноватий Л.М. Проблеми інтерпретації ускладнених текстів майбутніми перекладачами // Запоріжжя: Нова філологія. 2017. Вип. 28. С. 257-262.
7. Черноватий Л.М. Типологія термінів як інструмент для визначення змісту навчання майбутніх перекладачів // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія “Іноземна філологія”. 2019. №40. С. 41-44.
8. Черноватий Л.М., Варенко Т.К. Вплив структури фонових знань перекладача на

- інтерпретацію міфологічних алюзій // Вісник Сумського державного університету. Серія: Філологічні науки. 2020. № 4 (63). С. 193-200.
9. Черноватий Л.М., Ганічева Т.В. Шляхи оптимізації підготовки перекладачів в Україні // Луцьк: Філологічні студії. 2020. № 2. С.198-204.
 10. [http:// www.esl-library.com](http://www.esl-library.com)
 11. [http:// www.oed.com](http://www.oed.com)
 12. www.linse.uni-due.de/.../sprachgeschichte/
 13. www.wissen.de/.../grundzuege-der-entwickl